

בעהשית

שבע חיים

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר
הגה"ק זצוקללה"ה

דברי תורה

מאת

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פרשת בא תשפ"ג

גליון ב' אלפים נ"ב

שנה ל"ט • גליון ט"ו

יוצא לאור ע"י

מכון הוצאה לאור "שבע חיים"

אגוד חסידי צאנז

רח' רבי עקיבא 8 • קרית צאנז נתניה

טלפון/פקס: 09-8820355

בארה"ב: 201-472-0556

תוכן הענינים

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת בא תשמ"א

- החובה להיזהר בשמירת הדיבור, כי מות וחיים ביד הלשון, ועל ידי דיבורים אסורים נפגם הנפש.
- האדם הוא במעלה עליונה של בחינת מדבר רק כשמדבר דיבורי קדושה.
- כשמטמא פיו אינו יכול לדבר דיבורי תורה.
- משה היה כבד פה כדי שלא ידבר מצרית בילדותו, ועל ידי זה יוכל ללמד תורה לישראל.
- חובה לכל אדם לקבוע שיעור בספר חפץ חיים, ולקבוע על זה שיעורים בבתי החינוך.
- עון לשון הרע שנכנס בינינו גורם למיעוט ידיעת התורה.
- פגם בדיבור מביא לפגם בחטא הידוע, דברית המעורר מכוון כנגד ברית הלשון.
- כשאדם נכשל בחטא הידוע צריך לפשפש לדעת מה גרם לו לבוא לידי חטא.
- בני ישראל במצרים חטאו בדיבורים והיו ביניהם דלטורין, וזה גרם לדיבורים הרעים של פרעה עליהם.
- לכן נצטווה משה להכניס אותיות א"ב הרומז ללימוד התורה, אל פרע"ה אתון פה רע.
- אם הרב דומה למלאך ה' וכו', היינו שהרב הוא כדוגמת המלאכים שאינם יכולים לשמוע חטאי בני ישראל.
- כן חובת האדם להקפיד על שמירת עינים.
- ונרמז במכת ארבה שכסה את עין הארץ.

דברי תורה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

תכלית בריאת היצר הרע כדי ללמוד ממנו לעבוד את ה'

- מספר עצי חיים, שתכלית בריאת האדם עם יצרו הרע כדי שיצטרך להילחם ולא להיות כמלאך שאין לו נסיונות.
- לכן תיקף לאחר מתן תורה שהיו חירות מיצר הרע, סיבב הקב"ה את חטא העגל כדי ששוב יעמדו במלחמת היצר.
- הדם שראה פרעה בחטא העגל נהפך לדם מילה, כי מילה רומז לזה שהאדם מצד עצמו צריך לבא לשלימות.

- מאמר הבעש"ט הקדוש, שהאדם צריך ללמוד מהיצר הרע שעושה מלאכתו ושליחותו בעולם כרצון הבורא כל עולמים בכל עת ובכל זמן.
- זמנו של שרו של עשו לומר שירה הגיע דווקא בעת שניצחו יעקב, כי אז בא לייעודו שילמדו ממנו דרך בעבודת ה'.
- לכן לאחר מתן תורה נכשלו בעגל, כדי שיקבלו יצר הרע וממנו ילמדו לעבוד את ה'.
- פרעה אמר לכו נא הגברים, היינו הצדיקים שיכולים להילחם עם יצרם הרע ולא אלו שעתידיים לחטוא.
- לכן הפך הקב"ה לדם מילה, להורות שהאדם בעצמו צריך לתקן את עצמו על ידי שילמדו מדרך היצר הרע.
- בא אל פרעה, היינו לראות את עבודת הטומאה והיצר הרע, וממנו נלמד לאהבה את ה'.

ישמח לב מבקשי ה'

בהלל והודות להשי"ת שמחים אנו להרנין כל ישרי לב

כי זכינו בס"ד לההדיר מחדש בפאר והדר רב

את כל שבעת הכרכים של ספרי הקודש

"שו"ת "דברי יציב"

וכן זכינו בס"ד להוציא לאור עולם

מהדורה חדשה של הספה"ק

"שפע חיים"

דרשות חומש רש"י שנת תשמ"ב

שנרפס בפאר ובהדר רב

לרכישה יש להתקשר

בארה"ק בטלפון: 052-7140042

בארה"ב בטלפון: 845-320-2558

דברי תורה

מב"ק מרן אדמו"ר הגה"ק וצוקללה"ה

בעידן רעוא דרעוין ש"ק פרשת בא תשמ"א

ונודע מהאריו"ל (שער היהודים, פרק ד מענף הג' מספר פרע"ח; שער רוח"ק, תיקון כז) דשבועות אלו של שובביו"ם שקוראים בהם על גלות מצרים מסוגלים ביותר לתיקון חטא הידוע, ומעמא בעי למה נקבע זמן התיקון לפי סדר הפרשיות ולא לפי ימי החודש כשאר מועדים וזמנים, וכבר נאמרו בזה הרבה טעמים וכל אחד פירש לפי שורש נשמתו וגם אנן נעני בזה.

*

נראה לומר, דהנה עיקר היהדות ויסוד ושורש עבודת ה' תלוי בשמירת הלשון, וכמאמר החכם מכל אדם (משלי יח, כא) מות וחיים ביד לשון, וכן (שם כא, כג) שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו, כי הדיבור הוא עיקר חיותו של אדם כמו שכתב בתרגום על הפסוק (בראשית ב, ז) ויהי האדם לנפש חיה, והות באדם לרוח ממללא. וכאשר השי"ת עוזר ליהודי והוא שומר על לשונו שלא להוציא מפיו דיבורים אסורים, יש בידו היכולת לעבוד את ה', אבל כשפוגם ברוח ממללא נפגם גם הנפש חיה שבו ומסתלק ממנו כח הדיבור דקדושה ונותר בלי חיות דקדושה, ואז אינו יכול עוד ללמוד ולהתפלל. ומצינו הרבה עבירות התלויות

בתוה"ק (שמות י, א-ד) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שיתי אותותי אלה בקרבו וגו', ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר ה' אלקי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח עמי ויעבדוני, כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בנבולך וגו'.

המפרשים (רמב"ן, שם) דקדקו דלא מצינו דבר ה' אודות מכת הארבה ומהיכן למד זאת משה לומר לפרעה הנני מביא מחר ארבה בנבולך. וידוע מהרה"ק רבי שמשון מאוסטרופולא זי"ע, דאף שלא נאמר לו בפירוש על מכת ארבה, נאמר לו ברמז, כי אותיות ב' ופ' הם אותיות מתחלפות וכן אותיות א' וע', ואמר ב"א אל פרע"ה היינו שיכנים אותיות ב' א' בשמו של פרעה תחת הפ' והע', ותמצא אותיות ארבה, למען שיתי אותותי אלה בקרבו, אותותי מלשון אותיות ודפח"ח (ועיין אוהב ישראל, פרשת ד"ה ויאמר; חתם סופר, פרשת ד"ה בא אל פרעה הכ'). ויש לנו להתבונן בהנרמז בזה, וכן למה נרמזה המכה באופן כזה ולא נאמר למשה בפירוש על מה להתרות את פרעה.

אלא צפצוף בעלמא שאין בו ממש, וכמו שהביא זקה"ק מוהרצ"א זי"ע בכני יששכר (מאמרי כסלו מבת, מאמר ג, אות יט; אגרא דפרקא, אות ערב) בשם הרה"ק הרבי ר' מענדלי זי"ע על הפסוק (יחזקאל לו, כו) והסירותי את לב האבן מבשרכם, דהיינו לשונות הגויים, כי אותיות הדיבור שלהם הם אבנים שאין להם מבטא כאותיותינו הקדושים שהם בתים שכל אות הוא בי"ת וכו' עיי"ש דבה"ק. ולכן אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם (יבמות סא, א), כי אומות העולם הם במדרגה פחותה כל כך שאפילו דיבור ולשון אין להם, ולשונם הוא רק כשיחת חיות ועופות, מה שאין כן בני ישראל הלומדים תורת אמת ומקדשים את פיהם, שהם זוכים ללשון שמלאכי השרת משתמשין בו, ולכן ראויים להיקרא אדם.

ואבן מצינו באדם הראשון דאחר שקיבל לשון הרע מהנחש שדיבר לשון הרע על בוראו (בראשית רבה כ, א), היה מספר בלשון ארמית (סנהדרין לה, א), כי בגלל החטא איבד את הרוח ממללא שנפח בו הקב"ה כשבראו (עיי' נור הקודש, ב"ר יח, ז; שו"ת דברי יציב, חלק ה, אבן העזר, סימן ק, אות ט), עד אשר שב בתשובה וישב ק"ל שנה בתענית וכו' והעלה זרזין על בשרו (עירובין יח, ב) דאז ושב ורפא לו.

ומטעם זה קמץ היודע לדבר אביו מלמדו תורה (סוכה מב, א), כדי שתחילת כניסתו מבחינת חי לבחינת מדבר תהיה על ידי שיתחיל לדבר דברי תורה וקדושה, כיון שזהו תכלית מעלת היותו מדבר, ובאם לא ישתמש בדיבורו כדי לשות בו בדברי תורה מוטב לו שלא ידבר כלל.

בדיבור שעונשם חמור מאד, ויש מהם שחייבים עליהם מיתה (עיי' סנהדרין נג, א; סה, א), ואף דאינו אלא עקימת שפתים מכל מקום החמורה התורה כל כך בעונשם מפני שכוחו של דיבור גדול כל כך עד כי לפעמים פוגם את הנפש ביותר, ולכן מגיע לו על זה עונש מיתה רח"ל.

ויודע דיש ד' בחינות שבהם מכונים נבראי מטה, והם, דומם צומח חי מדבר (עץ חיים, שער ג, פרק י), וכל אחד עולה במעלה על חברו, למטה הוא הדומם, למעלה ממנו הצומח, למעלה ממנו החי, והמובחר שבכולם הוא המדבר היינו האדם. ואנו אומרים בתפילה, ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל לכד הנשמה הטהורה וכו', דעיקר המעלה היא הרוח ממללא שבאדם, וכשחוטא בדיבור הוא מאבד את מעלת המדבר, וכן את מעלת חי כי הרשעים כחיהם קרויים מתים (ברכות יח, ב), ונשאר רק בבחינת צומח על דרך הכתוב (דברים כ, יט) כי האדם עץ השדה, ואם מוסיף לחטוא הוא מאבד גם מעלה זו ונשאר כדומם שהיא הדיוטא התחתונה, כדכתיב גבי מצרים (שמות טו, ה) ירדו במצולות כמו אבן שהוא דומם. והמקור והשורש לכל אלו הירידות הוא גם הדיבור שבוה מאבד התואר מדבר ועבירה גוררת עבירה.

*

בחינת מדבר שייך רק אם האדם שומר את הדיבור ומשתמש בו לדברי תורה וקדושה, אבל אם מדבר דיבור של חול אין זה אלא כלשונות הנכרים דאינו

(ערכין טו, ב), וכל זמן שאין הצרוע שב בתשובה ומטהר את פיו אין כל ערך לתורתו, ולעולם לא יגיע אל חקר האמת כי הכל בא מהנ' שערי מומאה רח"ל, אבל זאת תהיה תורת המצורע, אימתי יזכה אף הוא לתורת אמת, ביום מהרתו, כשיטהר פיו ולשונו ויסיר ממנו את הסיבה שגרמה לו את נגע הצרעת, אזי יוכל לפתוח פיו ללמוד תורה.

וַיֵּשׁ לומר דלכן היה משה רבינו ע"ה כבד פה וערל שפה, שכבר עמדו בזה המפרשים (רבינו בחיי, פרשת שמות, ד"ה בי אדני; דרשות הר"ן, דרוש חמישי; ש"ך עה"ת, פרשת שמות, ד"ה ויאמר משה, ועוד) דהלא מהראוי היה למובחר הבריאה אשר דיבר אתו ה' פנים אל פנים להיות בתכלית השלימות, אך הסיבה לכך היתה מפני שבקטנותו נתגדל בבית פרעה, וכשם ששמרוהו מן השמים שלא יינק דבר ממא מן המצריות כי פה שעתיד לדבר עם השכינה וכו' (סוטה יב, ב), מאותה סיבה נעשה גם ערל שפה כדי שלא יוכל לדבר שם בלשון מצרית, ואמנם איתא במדרש (דברים רכא א, א) דכיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים, וזכה שתהא שכינה מדברת מתוך גרונו, ובאם היה מדבר מצרית לא היה זוכה לכך (עיין שפע חיים, דרשות חורשי"י תשמ"ג, פרשת בא, עמ' קסג-קסד).

*

לְבַן כל אשר יראת ה' נוגעת בלבבו ורוצה לזכות לכתרה של תורה ינצור פיו ולשונו מכל רע, ואז יוכל לזכות לכוון לאמיתות של תורה. ויורמו בקרא (משלי כד, כו) שפתים ישק משיב דברים

*

זאת עלינו לשנן לנו ולבנינו, דבכדי לזכות לתורה צריכים פה קדוש וטהור, ורק כאשר נשמרים מכל דיבור אסור וזוכים לסייעתא דשמיא ללמוד תורת אמת, וכדמצינו (פסחים ג, א) דאמר רבי יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שהרי עקם הכתוב שמונה אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו וכו', ובהמשך הגמרא (שם, ב) הני תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרב חד אמר שויתנין האי שמעתא כדכר אחר מסנקן וחד אמר שויתנין האי שמעתא כגדי מסנקן ולא אישתעי רב בהדי דהאיך עיי"ש, והיינו מפני שידע רב דאותו תלמיד לא יוכל לזכות לניצוץ של קדושה לדבר דברי אלקים חיים אם אין לשונו נקי, אף שלא היה בגדר ניבול פה וכדומה, והיה נחשב אצלו כמי שאין לו תקנה עולמית, ולפיכך נמנע מאז כליל מלדבר עמו, ומבהיל על הרעיון עד היכן הדברים מגיעים. וזהו שמצינו כמה פעמים בדברי רבותינו הקדושים שאמרו (סנהדרין כג, א; ר"ן, נדרים ב, א ד"ה ושבעות; רמב"ן, בבא מציעא מד, ב) תמיהני פה קדוש איך יאמר דבר זה, דרק בגלל שהיה לו פה קדוש לכן יש לתמוה עליו למה אמר דבר מוקשה, מה שאין כן מי שמממא פיו ולשונו אין פלא אם אינו זוכה לתורת אמת ומהפך דברי אלקים חיים.

ומצינו כן בתורת המצורע (ויקרא יד, ב) זאת תהיה תורת המצורע ביום מהרתו וגו', דהנגע צרעת בא על עסקי דיבור, כגון על שהיה מוציא שם רע ופטפט בלשון הרע ורכילות וכדומה

מהדרות הקודמים ששמרו על הדיבור בשמירה מעולה ביותר.

*

כל מי שרצונו לחיות ולהתנהג כיהודי, ועל כל פנים במקצת, צריך שיקבע לעצמו שיעור בספר שמירת הלשון מהגה"ק בעל חפץ חיים זצוק"ל, ויחזור עליו מאה ואחד פעמים עד שיהא שגור על לשונו, וכולי האי ואולי. ופוק חזי מאן גברא רבא קמסהיד הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור זי"ע שהיה גאון עולם ושר התורה, והוא כותב באגרתו דאחר שלמד בספר חפץ חיים הרגיש טובה בנפשו, ועל אחת כמה וכמה אנשים שפלי ערך כמונו.

ואחזור ואשנה על בקשתי אל המלומדים בתלמודי תורה וכן המחנכות בבתי החינוך שלנו, שילמדו עם הבנים והבנות את הפרקים הנחוצים מספר שמירת הלשון (עיי' שפע חיים מכתבי תורה, מהדו"ב, חלק ג, מכתב שמו; שם, קונטרס הצוואה, אות כא), כי זהו הגורם לירידת הדור עד לדיוטא התחתונה, הן מה שנתפסים להשקפות טמאות וחולשה בעיני האמונה, והן הלהיטות אחר התאוות ושאר המנהגים הפסולים והטמאים שנאחזו כבר בקצה המחתה, כי עבירה גוררת עבירה. ובעוונותינו הרבים נותרנו דור יתום וכמעט שאין עם מי לדבר ומועטים המה הבני תורה ומכל שכן מי שיודע לפסוק הלכה לאמתה של תורה, וממש נתקיימה בנו נבואת חז"ל (שבת קלח, ב) עתידה תורה שתשתכח מישראל, ועולם הפוך ראיתי שמרעישים עולמות על הבלים ודברים שאין בהם

נכוחים, דזה שיודע להשיק את שפתיו מלדבר דברים בטלים ומיותרים, הוא יוכל להשיב ולענות בפיו דברים נכוחים על אדני האמת, אבל אם פיו הפקר ופתוח, ולא מיבעיא שאינו נוהר לדבר בלשון נקיה אלא שמנבל את פיו ומדבר לשון הרע ורכילות, ומכל שכן אם מוסיף חמא על פשע להלבין פני חברו ברכים שאין לו חלק לעולם הבא (אבות ג, יא) או שמתכבד בקלון חברו דגם אז אין לו חלק לעולם הבא (ירושלמי, חגיגה ב, א), אדם כזה לא יוכל לזכות לכתרה של תורה ולכוון שמועתו לאמתה של תורה. ומי לנו גדול מאחיותופל שהיה ראש הסנהדרין ורכו של דוד המלך ע"ה, וכתוב גביה (שמואל ב טו, כג) ועצת אחיותופל אשר יעין בימים ההם כאשר ישאל איש בדבר האלקים, ואף על פי כן אין לו חלק לעולם הבא (סנהדרין ז, א), וכן אצל דואג לא מצינו שום חמא, לא עבודה זרה ולא גילוי עריות ולא שפיכות דמים רק שסיפר לשון הרע על דוד המלך (שם צג, ב), ולבסוף נאבדו שניהם מב' עולמות, ותסמרנה שערות ראש ורעדה תאחזנו מחומר הדברים ומה נעני אנן אבתרייהו.

ומהאי טעמא נברא הלשון בשמירה יתירה משאר האיברים, כדאיתא בגמרא (ערכין טו, ב) אמר לו הקב"ה ללשון וכו' ולא עוד אלא שהקפתי לך שתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר. כי עיקר הקדושה ועיקר השלימות של איש ישראל תלוי בלשון, ולכן יש לשמור עליה מכל מכשול ולתקן לה גדרים וסייגים יותר משאר כל האיברים, וראו זאת אצל הצדיקים

עצמם מדברים דיבורים אסורים, ואין פלא שהנער הרך שנתגדל באויר של טומאה כזו מתחיל גם הוא לדבר דיבורים אסורים כמותם, ובעוונותינו הרבים בומננו הדיבור מלא טומאה וכעין מה שכתב האריז"ל (ספר הלקוטים, פרשת בא, ד"ה למען שתי; ועיין זוה"ק, פרשת וארא, ח"ב כה, ב) שבמצרים היה הדיבור בגלות.

והנה בעוונותינו הרבים נכנס עון זה גם לתוך כותלי בית המדרש, ורבים מבני הישיבות נתפסו בזה ומדברים בגנותם של אחרים ומצערם ומקנטרים את חבריהם ושופכים את דמם, ובגמרא (סנהדרין כד, א) כינו את התלמידי חכמים שבבבל חובלים על שמחבלים זה לזה בהלכה, ומכל שכן כשאין הויכוח בהלכה אלא בדברים של מה בכך. ודין גרמא אשר מרעה אל רעה יצאו ומאבדים את אהבת התורה, כי בהתנהגות באופן הזה אי אפשר שיהיו בבחינת משיב דברים נכוחים כי פיהם נסתם מלדבר דברי תורה, וכמו שנאמר (תהלים ג, טז) ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי ותשא בריתי עלי פיך, וסיבת הדבר בהמשך הקרא, ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחרך, שולזלת בקדושת הדיבור והרוח ממללא שנתתי בקרבך, ושפיל לסיפא דקרא, ועם מנאפים חלקך, דמחמת זה כל חיך מלאים טומאה, ואין איש שם על לב להתבונן ולראות דסיבת הדבר שהוא נראה גרוע כל כך הוא בגלל שנתקיים בו מאמר הכתוב (שם, יט) - פ"ך שלחת ברעה ולשונוך תצמיד מרמה, תשב באחיך תדבר בבן אמך תתן דופי.

ממש, ועיקרי תורה מבטלים במחי יד, והכל מסיבה זו שהזניחו את לימוד שמירת הלשון בבתי החינוך.

שמעתי מכ"ק אאמ"ר זי"ע ששמע מוקה"ק מצאנו זי"ע שהעיד על עצמו, דמיום שנולד היה שונא את השקר בתכלית השנאה, ועוד בהיותו אצל המלמד דרדקי, כאשר שמע ילד אומר דבר שקר היה מתרחק ממנו ומנער בגדיו כדי שלא ידבק בו מאומה. ובוודאי שמכל שכן היה נזהר שלא לשמוע שאר דיבורים אסורים, וכך זכה להיות במדרגתו הרמה שהאיר את העולם כולו בתורתו וקדושתו. ואולי זאת רצה לרמוז בנקבו את שם חיבורו דברי חיים, שסלל דרך החיים לזרעו אחריו ולחסידים ולכל העולם, דהרוצה לילך בדרכיו ואינו רוצה להיות מהרשעים שבחייהם קרוים מתים, ישמור על דיבור בקדושה וכך יזכה להיות בבחינת חי.

והנני מרגיש חובה לעורר על זה כיון שבעוונותינו הרבים עון זה נפרץ מאד בימינו והוא מהעבירות שאדם דש בעקביו, וזאת מחמת שאין יודעים את חומר העון עד שאמרו חז"ל (ערכין טז, א) לעולם אל יספר אדם בטובתו של חברו שמתוך טובתו בא לידי רעתו, והיום כל אחד מרבה לספר בגנותו של חברו, וזה מתחיל מיד בקטנות שאף אם נולד הילד בקדושה וטהרה, הוא שומע איך שאביו מתכעם בביתו ומפמפט לשון הרע ורכילות (ואין דברינו מאלו הממאים שמדברים ניבול פה רח"ל), וכשנתגדל קצת והולך ללמוד הוא שומע שם את המלמדים משוחחים ביניהם דברי קלות ראש ולשון הרע, וכן הילדים בינם לבין

מעשיהם ונודע לו שהם שלוחים מכת ש"ץ ימ"ש.

משנודע לו הדבר נרעש ונפחד מאד והחליט שהוא חייב לעשות תשובה על עבירה זו, וצוה מיד להכריז שברצונו לדרוש בבית המדרש הגדול שבעירו. ובשעה המיועדת נתאספו כל בני העיר שלא היו הגילים בכזאת, וכאשר עלה רבי הירץ לבימה החל למרר בכבי, וכל הקהל געה בכביה עמו מבלי שידעו סיבת הדבר, ואז התחיל לגולל בפניהם את השתלשלות הדברים איך שביקרו בביתו שלוחי הש"ץ ימ"ש, וכנראה שנתפס בו משהו מאבק מינות כי הלא נוכח שכבר בא לזלזל במים אמצעים, וכעת הוא רוצה לשוב באמת להשי"ת והנו מתחרט על זה בכל לבו, וכיון דקיימא לן (עבודה זרה יז, א) כל דפריש ממינות מיית, על כן הוא מבקש מהשי"ת שיטול ממנו את נשמתו במעמד זה כדי שילמדו הכל שאסור להיות לאף אחד כל שיג ושיח עם הנומים לכת זו, ושאג בקול רם שמע ישראל וגו', ומיד פרחו נשמתו ונפל על הבימה (ומטעם זה היו זק"ק הישמח משה וזרעו אחריו מחמירים מאד בנמילת מים אמצעים בכלי, והקפידו על זה כמו על מים ראשונים). ועל כל פנים חזינן דאף שמיעת דיבורים אסורים פוגם עד למאד, וכל שכן דיבור עצמו.

*

כשנתבונן בזה נראה, הכל בריאת ויצירת האדם היתה באופן שיוכל לשמור על הדיבור והשמיעה, שהאצבעות דומות ליתדות שאם ישמע

עד כמה גדול כוחו של דיבור אף בשמיעה גרידא ואפילו כשאין הכוונה לרעה, יש לנו ללמוד מהמסופר מוקה"ק רבי הירץ זי"ע (זקנו של זק"ק בעל ישמח משה זי"ע) שהיה גאון עולם ושר התורה, ומתפקידו היה לבחון בכל שנה את הרבנים מהעירות הקטנות שבמחוז שלו, והוא בעצמו שלא אוותה נפשו לשמש ברבנות לא פסיק פומיה מגורסא, וכל מי שהיה בא לפלפל עמו ולשוחח במילי דאורייתא היה מיסב לו עונג רב.

באותה תקופה החלה להתנוצץ כת ש"ץ ימ"ש בעולם, והיו ביניהם מלומדים גדולים שהיו חריפים ויודעים לרמות את הבריות ולהעמיד פני יודעי תורה, וכידוע שביקרו גם אצל הט"ז וניסו לרמותו ולא עלתה בידם. ופעם אחת אירע הדבר שנקלעו כמה מהם לעיירתו של רבי הירץ ובאו לבקרו בביתו כאילו לשוחח עמו בדברי תורה, ונמשך הדבר משך כמה ימים ולילות שנשא ונתן עמהם בדברי תורה, ולא הכיר בהם שהם מאותם רמאים, אולם הרבנית הבחינה מיד שאיזה דבר אינו כשורה, ופנתה לבעלה ושאלה בתמוהה, מה קרה עמו לאחרונה שנעשה לפתע מזלזל בדברי חכמים ואינו עוד כבעבר. שאלה רבי הירץ באיזה דבר ראתה זאת, והשיבה לו שלא נמל מים אמצעים בסעודתו, ומיד התחיל לפשפש במעשיו ומצא בעצמו כמה דברים שנשתנו מעשיו, והגיע למסקנא שכל זאת אירע לו מעת שהחל לשוחח עם האנשים האלו, והתחיל לחקור ולדרוש אחר

ומורגל כל כך אצל הבריות, וצריכים הרבה לבקש מהש"ת ולומר תהלים ולעמול כדי שיוכלו לבטל מדה ממאה זו, כי נפגם הרוח ממללא שהיא כל חיותו של אדם.

*

אִיתָא בספרים הקדושים (עיין יושר דברי אמת, קונטרס דרך אמת, אות ב; ארץ חמדה, פרשת עקב, עה"פ וברך פרי במגד) על הפסוק (תהלים ג, טו-יח) ותשא בריתי עלי פיך וגו' ועם מנאפים חלקך, דעל ידי פגם הדיבור מגיעים לפגם ברית קודש, דברית הלשון מכון כנגד ברית המעור (ספר יצירה, פרק א, משנה ג), והיינו דעון זה בא מדה כנגד מדה על שמסר דיבורים קדושים אל הסטרא אחרא, וכדאיתא מהבעש"ט הקדוש ז"ע (עיין צוואת הריב"ש, אות קג) דכל דיבור יש לו חיות על דרך הכתוב (משלי ד, כב) כי חיים הם למוציאיהם, ובגמרא (עירובין נד, א) למוציאיהם בפה, וכיון שנוטל את הרוח ממללא היא נשמת רוח חיים שבאפיו ומוסרה אל הסטרא אחרא, הריהו נטמא בעון זה שמוסר לטומאה טיפות קדושות שהיה יכול להבראות מהם נשמות קדושות או נשמת גרים (עיין אגרא דפרקא, אות פג), ועל ידי זה הוא נטמא כמת שהוא אבי אבות הטומאה רח"ל ואשר לאחר ז' שנים נהפך לנחש (עיין בבא קמא טו, א), ונשמתו נמסרת אל הקליפות עד שנעשה שד ומחבל רח"ל, ואף אינו נענש בגיהנם כי עונש זה הוא רק לכשרים ממנו.

ובעין זה כתב זקה"ק מוהרצ"א ז"ע בדרך פקודיך (לא תעשה לה, חלק

דבר שאינו הגון יניח אצבעו באזנו, והאליה שבאזון רכה שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכופ אליה לתוכה (כתובות ה, ב), והלשון מוקפת בשתי חומות, אחת של עצם ואחת של בשר (ערכין טו, ב). וכיון שהנחש דיבר לשון הרע על בוראו (בראשית רבה כ, א) לכן כשאדם פורץ גדר ומספר לשון הרע מכישו נחש דייקא, כדאיתא במדרש (במדבר רבה יט, כב) יבוא נחש שהתחיל בלשון הרע תחילה ויפרע ממספר לשון הרע. וכן הוא בגמרא (ערכין שם) לעתיד לבוא מתקבצות כל החיות ובאות אצל הנחש ואומרות ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל אתה מה הנאה יש לך, אומר להם וכי מה יתרון לבעל הלשון עיי"ש. ולכן אדם שמספר לשון הרע עליו לדעת שמתחייב מיתה באותה שעה, וכיון שנעשה בבחינת מת רח"ל שוב אינו יכול לדבר דברי תורה וכשלומד הריהו מגלה פנים בתורה שלא כהלכה כדואג ואחיתופל.

אוי לנו שכך עלתה בימינו ובני אדם מפמפמים כל היום לשון הרע על מה שלא טוב אצל אחרים, ומלבד האיסור שבדבר גם עצם הדיבור מענינים אלו אינו טוב, וזהו אסון הדור שהביא לחורבן ברוחניות ובגשמיות, הן מה שאין אדם בטוח בחייו בשום מקום בעולם, והן מהתגברות הטומאה והשמד בעולם, כי כשהאדם מדבר כגוי הוא נעשה כגוי, וכשמתנהג ומדבר כחית השדה הריהו נעשה כחיה, וכשעושה מעשה נחש הוא נעשה כנחש רח"ל, וכשמשתקע בעבירה זו קשה מאד לפרוש הימנה כי עבר ושנה נעשית לו כהיתר ובפרט כשזה מושרש

היה עדיף אצלו שלא להבראות מאשר לירד למקום שפל כזה.

*

אִיתָא בספרים הקדושים (עיין אמרי נועם

להגרא, ברכות לד, ב; תפוחי זהב, ליום שלישי, בשם ספר תוצאות חיים) דיש אדם שמחשיב עצמו למתנהג בחסידות, ולפעמים הוא גם איש מפורסם, וקורה לו שמתעורר משנתו ורואה שאירע לו מקרה לא מהור ח"ו, והוא עומד גרעד ונפחד ותודה על מה הגיע לו ככה והרי לא הררה כלום ביום. ובאמת כל זה נסכב לו מן השמים כדי שיעשה לעצמו חשבון הנפש ויתברר לו האמת דעד עכשיו לא הלך בדרך טובה וטהורה, ובוודאי היתה נשמתו בין הקליפות רח"ל, דאם לא כן לא היה חטא זה בא לידו.

וּלְבֵן עיקר התשובה צריכה להיות על מה שגרם לו לבוא לאונס או שוגג הזה, ולא כרבים הטועים דאם אמרו התיקון הכללי ומכילו במקוה אפילו ש"י מבילות בזה נתכפר הכל ודי בכך, אלא צריך שיפשפש במעשיו לראות כמה דיבורים ממאים דיבר עד עתה וכמה מחלקי הקדושה מסר אל הסטרא אחרא עד שכבר ניתנה רשות לטומאה להתעלל בו ולשחוק ממנו, וכשיתבונן בזה יזכר דעד עכשיו הקליפות היו מנהיגים ומוליכים אותו כרצונם, והוא היה סבור לתומו בדמיונו שעושה מצוות ובאמת היה מלא טומאה, ומכל זאת צריכים לחשוש עד שיעשו תשובה על מה שחטאו מימי הנעורים ועד היום הזה.

הדיבור, אות ג) וז"ל, וקבלתי מכבוד אדמו"ר הרב הקדוש מהרמ"מ זצוק"ל דגם בדבר האדם דברים במלים הוא בכלל אביזריהו דאזהרת לא תרצח, כי כל דיבור הוא שיעור קומה שלימה [יוצא מכל כוחות הנפש] והוא מבטלהו שמריק הקומה הלזו למקום תהו ובטל, אוי מבטל ומרצח אותה הקומה חלק מכוחות נפשו [ותבין אשר ברית הלשון וברית המעור מכוונים זה כנגד זה, וכמו מי שמריק השפע מברית המעור לבטלה נקרא שופך דמים כמו כן הוא בכרית הלשון, ובפרט מה שקיבלנו מרבותינו (עיין ערכי נחל, פרשת וישלח, דרוש ב) בפסוק (שיר השירים ה, ו) נפשי יצאה בדברו, שיש שיעור לאדם כמה ידבר כל ימי חייו (עיין ספר חסידים, סימן קסב) ואם ירבה לדבר שלא במקום מצוה הנה ממעט החיות של שונאי ישראל, וזה נפשי יצאה בדברו וכו' (עי' מדבר קדמות, מערכת ד, אות כא)], וממילא מובן הדבר וכל שכן הוא בדבר ח"ו דברים אסורים לשון הרע ורכילות וכיוצא, עכלה"ק.

וּמַטְעֵם זה הפליגו חז"ל (ברכות יז, א) בנגותו של הלומד שלא לשמה דנוח לו שלא נברא, כי הלומד על מנת לקנטר (עיין תוס' שם, ד"ה העושה) נוטל את דברי התורה הקדושה אשר כל נתיבותיה שלום (משלי ג, יז) ורב שלום בניך (ישעיה נה, יג), ועושה מהם טומאה. והאם לא נוח לו לאדם כזה אילו לא היה נברא בכחינת מדבר מאשר להיבראות במדרגה כזו להיות מובחר הבריאה ולבסוף יפול לבחינת מת כאבן דומם ולהפוך דברי אלקים חיים לטומאה, הרי ווראי וברור דאילו היתה הברירה בידו

יבוא בעלילה על בני ישראל וידבר רעות עליהם באמרו (שם א, י) הנה עם בני ישראל רב ועצום וגו' והיה כי תקראנה מלחמה וגו' ונלחם בנו ועלה מן הארץ, ודיבר כן מבלי שיהיה לדבריו על מה לסמוך שבשבילה יחשדו בישראל על כך, ומוזה נשתלשל כל ענין השעבוד, וזהו מדה כנגד מדה שגם בני ישראל לא נזהרו בדיבורם כדבעי והיו אנשים עברים נצים בניניהם ולא דיברו בשפה רכה כיאה לבני א-ל חי, וכך ירדו מדרגה לדרגה עד שהיו עובדי עבודה זרה (ילקוט, פרשת בשלח, רמז רלד), ומוזה כבר באו עליהם אחר כך כל הצרות והעיגיונים. ולכן בפרשיות אלו משוספר משעבוד בני ישראל במצרים שנגרם בגין דיבורי לשון הרע, או הוא זמן התיקון לחטא הידוע הנגרם אף הוא מלשון הרע וכנ"ל.

ובי"ן שפרעה קיבל את כוחו על ידי שבני ישראל לא נצרו את לשונם ולא דיברו כיאות להם, היה בהכרח לתקן זאת בשמירת הדיבור. ויורמו כמה שאמר הקב"ה למשה ב"א אל פרע"ה, שיכניס בפרעה אותיות א"ב וכנ"ל מהרר"ש מאוסטרופולא זי"ע, דהנה אותיות א"ב רומז ללימוד התורה, ועל דרך אל"ף בי"ת אלף בינה וכו' (שבת קד, א), כי אם רוצה אדם ללמוד תורה שהיא חכמה בינה ודעת בחינת (איוב לג, לג) ואאלפך חכמה, עליו לתקן קודם את 'פרעה' אתון 'פה רע' (ספר הילקוטים, פרשת שמות, פרשה ב, ד"ה דע), ואם פיו טמא אזי תורתו משתכחת ממנו ואין לו אהבת תורה, ואף שיכול לפטפט כל היום בדברים בטלים מבלי להתעייף, מכל מקום כשיתחיל ללמוד מיד יחוש עייפות

ולוזה החמירו כל כך בוזה הקדוש ואמרו (פרשת ויחי, ח"א ריט, ב) דעל חטא הידוע אין מועיל כלל תשובה, וכתבו שם לית לך חובה בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי. ועוד כתבו (פרשת ויקהל, ח"ב ריד, ב) ומאן דפגים ברית וכו' ווי ליה דפגים וכו' והני מילי כד לא עבד תיובתא שלימתא, תיובתא דאיהי אתחזייתא לחפייתא על כל עובדיו. ועוד איתא בוזה הקדוש (פרשת נת, ח"א סב, א) כל חטאוי דבר נש כלהו חבלותא דיליה תליין בתשובה, וחטאה דאושיד זרעא על ארעא וכו' עיי"ש. כי כשאדם חוטא עוברים כל מעשיו הטובים לסטרא אחרא, כל מה שהתפלל ולמד תורה ונתן צדקה נהיה שלהם ונעשה עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גברתה (משלי ל, כב-כג), והוא נותר ערום וריקן מכל וכל, ונשאר רק עם הנגעו בני אדם רח"ל, ולכן במצב כזה מוטל עליו לשוב בתשובה דחזייתא לחפייתא על כל עובדיו, להחזיר לקדושה את כל הניצוצין קדישין והמצוות ומעשים טובים שעשה מאז שחטא לה' עד רגע זה, ויבכה ויבקש מהשי"ת בכל כוחו, רבונו של עולם הצילני נא מכוחות הטומאה שגברו עלי ומשלו בי, הוציאני נא מעמקי שאול.

*

עון זה מצינו שהיה בבני ישראל במצרים שהיו בניניהם דלטורין, כדכתיב (שמות ב, יג) ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים וגו' ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר, וברש"י דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שמא אינם ראויין להגאל וכו'. ודין גרמא שגם פרעה הרשע

היראה, פרק יג) דיש מלאך אחד עומד סמוך לרקיע ורואה מעשים של בני אדם ומכריז למלאך אחר ואותו המלאך השני מכריז הכרוז לפני פרגודא קדישא, ומחמת קול כרוז זה באם בני אדם עושין עבירות מתרחקים משם כל המלאכים שרוצים לומר שירה עד שמטהרין את המקום במבילות וכו' עיי"ש (ועיין דברי חיים, פרשת נח, ד"ה בפסוק קין כל בשר), וכן איתא בזהר הקדוש (פרשת אהרי, ח"ג דף עו, א) מאן דעבר על פתגמי אורייתא משכאן עליה רוחא דמסאבותא ואתרשים ליה באנפוי ומניה ערקין עלאי ותתאי.

זוה שאמר, כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו', דאם אדם נוהג כאהרן ששמר את שפתיו ולא סיפר בגנות שום אדם, והוא דומה למלאך ה' המתרחק מלשמוע עבירות של אחרים, וכששומע לשון הרע הריהו שב בתשובה וטובל ועושה גלגל שלג לכפר על חטאיו שלו, אזי יבקשו תורה מפיהו, כי בוודאי תורת אמת בפיו, מה שאין כן אם אינו משמר את פיו ואינו נוהר מלשמוע בגנות זולתו, עצת חז"ל היא שלא לבקש תורה מאדם כזה, כי בוודאי הוא מגלה פנים בתורה שלא כהלכה.

הכרתי כמה צדיקים מדור הקודם שנוהרו לא להקשיב מה שסתם בני אדם דיברו אליהם, והיו יושבים כשאצבעותיהם געוצות באזניהם כאופן שלא הבחינו כוה והיו משימים עצמם כשומעים אבל לא שמעו מאומה, מלבד אם באו אליהם אנשים שידעו שהם מוחזקים שפיהם קדוש, שאז היו משוחחים (עיין שפע חיים, רעוא דרעיון ח"א,

ויהא חש בראשו וגרונו וכדומה, וזאת מפני שתורה ולשון הרע הם תרתי דסתרי.

וזתו, מי האיש החפץ חיים, ללמוד תורת חיים, העצה לזה נצור לשונך מרע וגו' (תהלים לד, יג-ד), דכל זמן שהוא עדיין אדוק בטומאה אזי אפילו אם ירצה לא תהא האפשרות בידו ולא יוכל ליטול חלק בלימוד ש"ם חדשי להשתתף יחד עם עוד מאות יהודים שעושים כן, כי הוא מוקף במאות ואלפים שדים הסובבים אותו וסותמים את פיו שלא יוכל לדבר שום דיבור של קדושה כדבעי. וכל אחד יכול לבדוק ולבחון זאת בכוללים וכישיבות ותלמודי תורה, ויראה דילד שנוהר מדברים בטלים ואינו שת לבו לנעשה בעולם סופו שיצמח ויתעלה בתורה ולאילנא רברכא יתעביד, ואילו מי שפיו פתוח לרווחה ומפטפט בכל עת, סופו שיגדל בור ועם הארץ ואפילו מה שלמד ישתכח ממנו.

*

ענין זה יורמו במאמרם (מועד קטן יז, א) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא (מלאכי ב, ז), אם הרב דומה למלאך ה' יבקשו תורה מפיו ואם אל יבקשו תורה מפיו, וידוע התמיהה דמי זה שראה מלאך לידע על פי זה אם לבקש תורה מפיו. אמנם באהרן הכהן מצינו (אבות א, יב) שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וכן במלאכים מצינו שאינם יכולים לשמוע על אדם שעבר עבירה, כדאיתא בקב הישר (פרק א; ועיין ראשית חכמה, שער

שנים רבות מיטה והוא כלל לא ראה ולא ידע מזה. וזו היא בחינה שכתב רביה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע בצעמיל קמץ (אות ה) שלא להסתכל חוץ לארבע אמות ואפילו בבית. ואי אפשר לנו להשיג את גודל קדושתו של המהר"ם שיק, אשר לסוף ימיו נעשה סני נהור, וכך זכה להיות מגדולי הפוסקים שנתקבלו דבריו אצל כל גדולי ישראל, כי כשנוהרים שלא להגביה העינים אפילו לדבר הרשות זוכים לראות דברים נכוחים בתורה, ומן השמים שמרוהו שלא יצא מפיו דבר שאינו מוסכם להלכה, ואף בשמים נפסקה הלכה כמותו. ולא בכדי אמר המהר"ם שיק לוקה"ק מסיגעט זי"ע כשביקרו בחוליו, שאינו מוצא אצלו שום ביטול תורה, וזקה"ק נתפעל איך שהוא כבר במדרגה של פשפש ולא מצא, ואפילו נדגוד של ביטול תורה.

ובעבוד העינים צריכים שמירה מעולה ביותר, דאף ברמות אדם רשע אסור להסתכל (מגילה כה, א), ולכך נבראו באופן דתיכף כשתזדמן ראייה אסורה יוכל לסגור העפעפים, וברגע שירצה ללמוד יוכל לפקוח את העינים, מה שאין כן האזנים זקוקים להושיט את האצבעות כדי לסותמן, כי עינא וליבא תרי סרסורי דחמאה אינון (ירושלמי, ברכות א, ה). ונחלקו בזה אם הלב נגרר אחר העינים או העינים אחר הלב (ספרי, פרשת שלח, פסקא טו), וכשהלב מהור משמרין אותו מן השמים שלא יודמן למקומות שרואים שם דברים אסורים כגון לעיירות הנופש והמרחצאות, מה שאין כן אם הלב טמא מושכים אותו ונגרר לשם בעל כרחו.

פרשת בראשית, מאמר א, אות א; שם, מאמר ג, אות ג). כל ימי גדלתי בין החכמים והייתי רגיל אצל הצדיקים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה, ואותם צדיקים שלא הוציאו מפהם דיבור סתם וכשרצו איזה דבר היו מרמזים באצבע או במצמוץ העין או בדפיקה על השולחן, המה נתעלו בתורה מיום ליום וחיברו חיבורים אשר מפהם אנו חיים עד היום, ואולם אלו האנשים שדיברו דיבורים מיותרים ושאינם הגונים, נפלו לעמקי שאול וכל גופם ומהותם נשתנה לרעה ונטמאו כל כך, שמי שלא ראה זאת במוחש לא יוכל לתאר שזה יכול לקרות, ואי אפשר להכחיש זאת כי היא מציאות שנראית לעין כל.

*

בנוסף לעיני שמירת הדיבור יש להקפיד ביותר גם בענין שמירת עינים, דכאשר יזהר באיסור ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וגו' (במדבר טו, לט), אז יתקיים אצלו למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי וגו', וכעין זה מצינו (מגילה יח, ב) אמר ליה רמי בר חמא לרבי ירמיה מדפתי מאי ועפעפיך יישירו נגדך (משלי ד, כה) אמר לו אלו דברי תורה דכתיב בהו (שם כג, ה) התעיף עיניך בו ואיננו.

ושמעתי מהגה"ק אבד"ק נאסוד זי"ע שהיה תלמידו של הגה"ק המהר"ם שיק זי"ע, שפעם בזקנותו אמר רבו המהר"ם שיק למקורביו, שאם היתה לו בחדרו מיטה [קנאפפע] היה יכול לנח עליה קצת כמשך היום, והם השתוממו לשמוע זאת שכן בחדרו היתה מונחת זה

אשר וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ וגו' (שם י, ה), רומז על ראייה, ואכל את יתר וגו', רומז על פה, וזהו בשכר ששבו בני ישראל ועבדו תיובתא בטומרא (תרגום יונתן, שמות ב, כה), וקבלו על עצמם לשמור את מוצאות הפה שיהיה ודברת בם ולא בדברים בטלים (וימא יט, ב), ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ומכח זה נצמחה האתחלתא דגאולה (עיין ויקרא רבה לב, ה).

*

בעמדנו בימי השוכבי"ם יש לידע דאין די כמה שבאים לשמוע, וצריך שהשמיעה תביא לידי מעשה, וכל אחד יקבל על עצמו לשוב באמת ובלב שלם. ואכפול את בקשתי שיקבע כל אחד לעצמו שיעור בספר חפץ חיים, ללמוד ולפרש כל תיבה בה כדי שידעו את ההלכות הללו על בוריין ולא להסתפק בהבטה בספר גירדא, ושכל אחד יקבל על עצמו להיות שומר פיו ולשונו ושלא לראות ברעת חברו ובחסרונותיו, ומוטב שיהיה שומה כל ימיו ואל יהיה רשע שעה אחת לפני המקום (עיין עדיות ה, ו), והלכות אלו נחוצות ביותר כי הם נוגעים הלכה למעשה בכל רגע מחיי האדם, וזהו התיקון הטוב ביותר לימי השוכבי"ם לקבל בקבלה על העתיד.

נשארו עוד חמשה שבועות משוכבי"ם ת"ת (ובשנה זו שהיא שנה מעוברת הוא עיקר התיקון (עיין לבוש סימן תרפה; שלה"ק, ריש פרשת שמות; שפע חיים מכתבי תורה, מהר"ב, חלק א, מכתב ז)), ואנו קרובים כבר לפרשת יתרו שאמרו ישראל בקבלת התורה (שמות כד, ז) נעשה

ובשניהם יחדיו, שמירת הדיבור והראיה, תלויים עיקר הקדושה, והא בהא תליא, כי בכלל שמירת העינים נכלל גם להיות בגדר עוצם עיניו מראות ברע (ישעיה לג, טו), שלא ירצה לראות ביהודי שום רע, ויהא עדיף אצלו שיתעוורו עיניו מאשר לראות יהודי שעובר עבירה, וכנוסח תפילתו של הרבי ר' אלימלך זי"ע, תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם. וזה יתכן להיות רק כשאין הטומאה שולטת על עיניו, דהיינו כשנוהר מכל ראייה אסורה, וכמו שכתוב בתוספתא (שבועות ג, ג) הרואה עוברי עבירה מתחייב לראות, הרואה עושי מצוה זכה לראות. ואם רואה דבר עבירה בחברו צריך להיות לבו נשבר בקרבו ויבכה להשי"ת מעומק הלב על שעניו ממאות כל כך שנודמן לו לראות דבר כזה. וזהו אחד מן הכללים והיסודות בתורת הבעש"ט הקדוש זי"ע, דהרואה איש ישראל עובר עבירה ידע נאמנה דגם בו יש מעין אותו החטא וגם נפשו לא ממוהרה, דאלמלא כן לא היו מסבכין לו מן השמים לראותה (בני יששכר, מאמרי תשרי, מאמר ד, אות ו; בעש"ט עה"ת, פרשת בראשית, אות קכו-קל). ועל זה אמרו (עיין מדרש תהלים, מזמור ז) אוי לעינים שכך רואות ואוי לאזנים שכך שומעות, והבן.

וירמזו כמה שאמר הקב"ה למשה להוציא מפרעה את האות עי"ן, ליטול ממנו העין רעה שלו, שהיתה עינו צרה ברבויין של ישראל כאמרו (שמות א, ט) הנה עם בני ישראל רב ועצום וגו', ואת האות פ"ה הרומז לפה רע, ואז תבוא עליו מדה כנגד מדה מכת ארבה

המיטה, הריני מוחל לכל מי שהכעים וכו', כי זהו הסגולה הטובה ביותר שלא להיכשל בלילה, וכך צריכים לילך לישון ולא מתוך כפי ועצבות דגריע מפי.

יעזור השי"ת שהקבלות שמקבלים בני ישראל על עצמם בימים אלו יתקבלו לרחמים ולרצון ובאהבה, וירחם על כל בני ישראל בכל מקום שהם בכל מקומות מושבותיהם די בכל אתר ואתר, וישפיע להם השפעות טובות, בני חיי ומזוני ריחוי, ויהא סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו, וניגאל גאולת עולם במהרה בימינו אמן.

ונשמע, ונקבל כל אחד על עצמו לשנות דרכנו שהלכנו בה עד עכשיו, ולהיות כאיש אחד בלב אחד, ולהיכלל בתוך כלל ישראל, עם כל אחד ואחד בלי שום יוצא מן הכלל, ולומר שארי ליה מאריה לכל דצערין לי (מגילה כה, א), ולבקש על כל אדם מישראל שירחם השי"ת עליו וימלא כל משאלותיו, ולספר רק בשבחן של ישראל שהם מוסרים נפשם על כל מדה ומדה, וכדמצינו (סנהדרין מג, ב) שאף הקב"ה אמר ליהושע וכי דילטור אני לך, אף שהיה נוגע לצורך הכלל, ואז יראה כל אחד שהטומאה מסתלקת ממנו. ולכן תיקנו לומר קודם קריאת שמע שעל

בשולחן הטהור יום ש"ק פרשת בא תשל"ב

אדרבה, כאשר נמצאים בין העמים יש להקפיד על הלבוש של בני ישראל, כדי שיתקיים בו מקרא שכתוב (דברים כה, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וירא ממך. ועל פסוק זה דרשו חז"ל (ברכות ו, א) אלו תפילין שבראש.

זה שאמר הכתוב, והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך, רצ"ל שגם כשיהיה האדם במדינות של עכו"ם כמו כתפי ואפריקי, גם שם יהא עם הלבוש היהודי הנרמז בתפילין שבראש כנ"ל.

וסיים הכתוב, כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים, דגם יציאת מצרים היתה בזכות שלא שינו את לבושם (פס"ו, פרשת שמות ו, ו).

בתוך"ק (שמות יג, מז) והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים.

ברש"י, ולטוטפת, תפילין, ועל שם שהם ארבעה בתים קרויין מטפת, מט בכתפי שתיים פת באפריקי שתיים, ע"כ, ומקורו בגמרא (סנהדרין ד, ב). ויש לבאר מה שכתבה תורה בלשון עכו"ם.

ונראה בדרך מוסר, דהנה ישנם בני אדם אשר בעוד כשהם בכיתם ובעירם הם מדברים ומתלכשים כיהודים כשרים, הרי כשהם נוסעים עבור מסחרם וכדומה לערים רחוקות בין גוים, הם משנים מלבושם כדוגמת גויי אותה מדינה. אולם חס ושלום לעשות כן,

דברי תורה

מכ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

תכלית בריאת היצר הרע כדי ללמוד ממנו לעבוד את ה'

הקב"ה להרגם, אמר משה בתפלתו (שמות לב, יד) למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם, זו היא שאמר להם, ראו כי רעה נגד פניכם. מיד ויגחם ה' על הרעה, והפך את הדם לדם מילה שמל יהושע אותם וכו'. ויש לכאר במה והיאך יתוקן חטא העגל על ידי דם מילה.

ומבאר על פי מה שאמרו חז"ל (עבודה זרה ד, ב) לא היו ישראל ראויין לאותו מעשה אלא להורות תשובה. כיון שבאמת קשה להבין כל הענין שאירע לישראל עם קדוש לאחר ארבעים יום שקבלו התורה במעמד הנבחר על הר סיני, כאשר וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים (שמות כ, טו), והקב"ה פתח להם את הרקיעים ולא ראו שום תמונה (רש"י, דברים ד, לה), וזה היה תקופה קצרה אחר המעמד הנשגב של קריעת ים סוף שבו ראתה שפחה מה שלא ראה יחזקאל (ילקוט, פרשת בשלח, רמז רמד), והיאך יתכן כזאת שאחרי זמן לא כביר ישתחוו לשור אוכל עשב.

ומה גם שבמתן תורה פסקה זוהמתן (שבת קמו, א) ונעקר מהם יצר הרע

בתוה"ק (שמות י, א-ב) ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וגו' למען שתי אותותי אלה בקרבו, ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אותותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'.

כבר עמדו לבאר למה אמר לו הקב"ה 'בא אל פרעה', דלכאורה בשליחות כזו נראה יותר לומר 'לך אל פרעה'.

חשיבות עבודת האדם כשמתגבר על יצרו לבחור בטוב

לבאר זאת נקדים מה שכתב בספר עצי חיים (פרשתו, ד"ה ראו כי רעה) על מה שאמר פרעה למשה רבינו (שמות י, י) ראו כי רעה נגד פניכם, וברש"י, כוכב אחד יש ששמו רעה, אמר להם פרעה, רואה אני באיצטגנינות שלי אותו כוכב עולה לקראתכם במדבר, והוא סימן דם והריגה, וכשחמאו ישראל בעגל ובקש

את הרע שבקרבו, ובוהו יעשה נחת רוח לבורא כל עולמים, שכן בלא יצר הרע צדיק מה פעל בהאי עלמא, ומה גבר בגוברין, והריהו כמלאכי עליון שתמיד עושים באימה רצון קונם מבלי כח הבחירה, ולא לשם כך נשלח לעולם הזה.

בחטא העגל חזרה זוהמתן כדי שייצטרכו להתייגע בעבודת ה'

ואכן במעמד מתן תורה בהר סיני פסקה זוהמתן של ישראל ונעשו חירות ממלאך המות, ואז נתבטל היצר הסוכן בהם. ברם במצב כזה נחסר כלפי שמיא גודל התענוג והנחת רוח שיש לו מישראל קדושים בשעה שהם נלחמים ביצר הרע ועוקרים עצמם מתאוות העולם, ומה יועיל לו ית"ש תקנתן של ישראל גם אם יסגלו עצמם בתורה ומצוות, אם אין בהם מלחמת היצר והמה כמלאכים. ולכן נסתבב להם מעשה העגל שעל ידו חזרה זוהמתן ושוב חזר אליהם יצר הרע, ומכאן ואילך שוב נמשך גופם לחומריות ולהבלי עולם הזה, ועל ידי שהאדם מושך ידיו מכל רע להתגבר על יצרו הריהו מעורר נחת רוח למעלה, ונגלה כבוד ה' בכל העולם.

ובספר החינוך (מצוה ב) נתבאר שורש מצות מילה שבה מסיר האדם את ערלתו ומגלה עמרה שהיא תוספת ושלא נברא עמה מתחילה, לרמוז דכמו שתשלום צורת הגוף בשלימות הוא על ידי פעולת האדם, כן תשלום צורתו

(עין זוה"ק, פרשת בראשית, ח"א נב, ב; שמו"ר לב, א), והיו אז במדרגת והייתם לי סגולה מכל העמים (שמות יב, ה), והיינו שלא היה אז בהם שום נטיה לרע, אלא היו כולו טוב בלי שום מחשבת פסול ופיגול, ומהיכן באו לידי מדה זו להמיר את כבודו ית"ש בלא יועיל. וזה מה שהכריח את חז"ל לומר שלא חטאו אלא להורות תשובה, ומאת ה' היתה זאת [וכמו שהיה זקה"ק מצאנו ז"ע מכנה זאת 'די אונטער געווארפענע מעשה'].

והענין בזה הוא, דתכלית בריאת העולם היה למען יכירו וידעו גם בעולם השפל הזה כי מלכותו בכל משלה, ולכן הוריד הקב"ה לעולם את נשמות ישראל כדי שיעברו אותו ויקיימו תורתו ומצוותיו. וביד כל אדם הרשות נתונה לעשות כרצונו ונטיית לבו, לבחור בטוב ולמאוס ברע או ח"ו להיפוך, לבחור ברע ולמאוס בטוב. ובוהו גדולה מעלת אדם ממעלת מלאכי השרת, כיון שהאדם מורכב מיסודות גשמיים אשר מטבעם למשוך אותו לתאוות עולם הזה, תענוגי מאכלים וחמדות ממון וכדומה, ומן תאוות היתר עלול לבא לתאוות איסור ח"ו. והאדם אשר דעתו מיושבת עליו עומד במלחמה כבדה מאד נגד יצרו שמתגבר עליו, עד שמכניעו וזוכה תורה יכבדנו לשם ה', ועל ידי זה מרבה כבודו ית"ש בעולם.

וזוהו עיקר תכלית בריאת האדם, שיהיה לו נטיה לרע ויהא נמשך לתאוות העולם, כדי שייצטרך להילחם במלחמת חובה עד אשר יכבוש את יצרו ויעקור

עלינו להתבונן באמת מהו מטרתו של היצר הרע כזה שהוא מפתנו להדיחנו מדרך ה' ומה בוער לו כל כך להסיתנו ממעשי המצוות. דהתינח אדם חוטא מחמת שיצרו הרע מבבללו ומסיתו, אבל היצר הרע גופא הרי אין לו יצר הרע שישיתו. אלא בהכרח שהוא עושה מלאכתו כי זהו ייעודו בעולם ולמטרה זו נברא על ידי הבורא כל עולמים, כדי שיחטיא בני אדם (עיין זוה"ק, פרשת תרומה, ח"ב דף קסג, א), ובראותנו איך שיצרנו הרע עושה ומקיים בהתלהבות רבה את רצון קונו וחפיץ צורו, יש לנו ללמוד ממנו ולהתנהג גם כן באופן כזה במעשי המצוות, דכמו שהוא אינו נח ואינו שוקט מלהסיתנו מהדרך הישרה, כך אנו צריכים ביתר שאת ויתר עוז לעמוד נגדו ולא להתפתות לדבריו.

בן מובא מהרה"ק מבארדיטשוב זי"ע
 בספה"ק קדושת לוי (ליקוטים, ד"ה ואורה) על הפסוק (משלי ד, יח) ואורח צדיקים כאור נגה, וזל"ק: דהנה היצר הרע הוא אצל המון עם כמו בעל הבית רחמנא ליצלן, אבל אצל הצדיק הוא כאורה, דהיינו שלפעמים מסית אותו לעבירה קמנה אבל הצדיק אינו שומע אליו. אך למה ברא הקדוש ברוך הוא שיסית לצדיק, הוא על דרך שאמר הבעל שם טוב ז"ל ושבית שביו כו' (דברים כא, ט), דהיינו שמוזה לוקח הצדיק מוסר לעצמו, כי היצר הרע עושה זאת רק למען לקיים מצות בוראו שנברא לכך, אם כן מהראוי שגם אנכי אקיים כל מצותיו יתברך בדחילו ורחימו, ומוזה יבוא להתלהבות גדולה. וזהו פירושו, ואורח צדיקים,

הנפשית והרוחנית הוא על ידי מעשה האדם ופעולותיו הטובים, עיי"ש. ונמצא דמצות מילה באה לרמוז על חפשויות הבחירה שיש לאדם ושעל ידי בחירתו בטוב הוא מתקן את הקומה שלימה שלו.

ואתי שפיר מה שהפך הקב"ה את הרם שהיו אמורים להיענש בנין חטא העגל, לרם מילה, כי מצות מילה מוכחת שכל מטרת האדם בעולמו הוא שיהא לו כח הבחירה, ועל ידי שמרצונו הטוב יבחר בצד הטוב ויתרחק מן הרע יבוא לשלימות נשמתו בעולם. וכאמור שמטעם זה סיבב הקב"ה את חטא העגל לבני ישראל, כדי שתחזור זוהמתן ויחזור אליהם יצר הרע, ויהיו צריכים לעמוד במלחמת היצר ולבחור בטוב מרצונם טוב. עכ"ד בתוספת ביאור.

ללמוד מהיצר הרע שמותאמץ לקיים שליחותו

יש להרחיב הענין בהקדם מה שכתב
 בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פרשת בחקותי, אות ד) וזל"ק: דשמעתי ממורי זלה"ה וכו' כי על ידי טענת היצר הרע עצמו, כזה כובש היצר הרע, שאם הוא זריו במלאכתו לפתות את האדם בעבירה כדי לעשות שליחותו יתברך וכו', מזה יקח אדם מוסר לעצמו שיהיה זריו במלאכתו שלא לשמוע ליצר הרע, שהוא רצון קונו יתברך וכו' ודפח"ח, עכלה"ק.

והיינו שהאדם צריך ללמוד דרך בעבודת ה' מהיצר הרע גופא, כי

ויבואר הענין בעת שנאבק יעקב אבינו עם שרו של עשו (לכ, כז) ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני, וברש"י, כי עלה השחר, וצריך אני לומר שירה ביום. ומקורו בחז"ל (חולין צא, ב), ויאמר שלחני כי עלה השחר, אמר לו, גנב אתה או קוביוסמוס אתה שמתירא מן השחר. אמר לו, מלאך אני ומיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו. ולכאורה היא פליאה למה לא הגיע זמנו לומר שירה עד אותו יום.

ויש לומר דעד עכשיו שעדיין לא היה אחד שנצחו כליל בתכלית השלימות, ולא היה אחד שנאבק אתו ולא יכל לו, ממילא לא היה במדרגה ראויה לומר שירה, שכן זהו כל המטרה של בריאת היצר הרע כדי שהאדם יכריעו וילמד ממנו דרך בעבודת ה', אבל עתה אחר שבא יעקב אבינו ויאבק אתו ונצחו, ולא עוד אלא שכאשר ראה את התלהבותו של היצר לנצחו למד ממנו להיות גבור ואיש מלחמה בעבודת הקודש, הרי זה גופא גרם התעלות לשר של עשו שיהא ראוי לומר שירה, כי כזה גופא ביצע את שליחותו שלמענה נברא.

בזה יש לומר מעם לכך שסיכב הקב"ה לבני ישראל את חטא העגל שאז חזרה וזהמתן ושב אליהם יצר הרע כנ"ל, כי כל זמן שהיו חירות מיצר הרע לאחר מתן תורה לא היה להם ממי ללמוד דרך בעבודת ה' מתוך דביקות ועקשנות תמידית, ומעתה ששוב התגבר עליהם יצרם בכל תוקף ועון, שפיר היה להם ממי ללמוד מדרכי היצר.

דהיינו היצר הרע שהוא אורח אצל צדיקים, הוא באור נוגה, דהיינו כדי שיביא את האדם להתלהבות ודו"ק, עכלה"ק.

היצר הרע הוא טוב אם לומדים ממנו לעבוד את ה'

הבתוב אומר (קהלת ט, יד-טו) עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסובב אותה ובנה עליה מצודים גדולים ומצא בה איש מסכן חכם ומלט הוא את העיר בחכמתו וגו', ובגמרא (נדרים לכ, ב) דרשו, עיר קטנה זה הגוף, ואנשים בה מעט אלו אברים, ובא אליה מלך גדול וסובב אותה זה יצר הרע, ובנה עליה מצודים וחרמים אלו עונות, ומצא בה איש מסכן וחכם זה יצר טוב, ומלט הוא את העיר בחכמתו זו תשובה ומעשים טובים.

דבאשר היצר הרע בא אל האדם ומסיתו לכא לעונות וחטאים, צריך האדם להיות בבחינת איש מסכן וחכם, ועל דרך שאמרו חז"ל (אבות ד, א) איזהו חכם הלומד מכל אדם, והיינו שלומד דרך ה' אפילו מהיצר הרע. וביותר יש לומר על פי מה שכתב זקה"ק מסיגוט זי"ע בייטב לב (פרשת נח, ד"ה אבל יובן בשנקדים; ייטב פנים, ליל ב' דסוכות, אות יח, ד"ה חסידים) בשם הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שחכמה משלב ב' הפכיים עיי"ש, והיינו שהאדם משכיל ללמוד מן היצר הרע את הדרך ההפוכה, היינו היאך לעבוד את ה' במסירות ובתמידות כדרכו של היצר הרע, וכך ימלט את העיר בחכמתו.

בכלליות, שדווקא מיצר הרע לומדים בני ישראל את דרך ה'. וכאמור שממעם זה סיכב הקב"ה את חטא העגל כדי שבני ישראל יקבלו שוב את היצר הרע וילמדו ממנו היאך לעבוד את ה', דכמו שהוא אינו שוקט ואינו נח כל השנים מאז בריאתו כדי לקיים רצון קונו, כן אנחנו צריכים לעבוד את ה' באותה התלהבות בלי שום הפסק.

זהו שאמר הכתוב, ויאמר ה' אל משה **בא אל פרעה**, ולא אמר 'לך' דהיה משמע שילך בעצמו, אלא 'בא' דהיינו שהוא ית"ש יבוא יחד עמו אל פרעה. ובאמרו אל פרעה רמז לו שייכנס אל פנימיות פרעה שהוא היצר הרע, כי גם ביצר הרע יש ניצוץ קדוש, וכל עבודתו בעולם הוא לקיים רצון בוראו, וזו הוראה לכל אדם להתבונן בפעולות היצר הרע וללמוד ממנו איך לעבוד את ה'. והמשיך הכתוב, ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וגו' וידעתם כי אני ה', דכל המטרה של בריאת היצר הרע הוא לבוא לידי ידיעת ה' ולעבוד אותו בכל עת ובכל זמן.

[מתוך ד"ק בעידן רעוא דרעוין

ש"ק פרשת בא תשנ"ב]

טענת פרעה לשלוח רק אלו שיכולים להתגבר על יצרם

בהאמור יבוארו הכתובים בפרשה (י, ה-א), ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אליהם לכו עבדו את ה' אלקיכם מי ומי ההולכים, ויאמר משה בנערינו ובזקנינו גלך וגו' ויאמר אליהם יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם, לא כן לכו נא הגברים ועבדו את ה' כי אותה אתם מבקשים וגו'. כי פרעה רומז ליצר הרע, וכששאל מי ומי ההולכים וענה לו משה שכל ישראל ייצאו בלי יוצא מן הכלל, אמר לו פרעה, ראו כי רעה נגד פניכם ולכן לכו נא הגברים בלבד, היינו אלו שבמדרגת איזהו גבור הכובש את יצרו (אבות ד, א), שהם יכולים לעבוד את ה', מה שאין כן קמני הדעת והחלשים שעליהם אמר ראו כי רעה נגד פניכם, כי הם עתידים לחטוא בעגל ויגור עליהם דם מיתה.

אמנם כסופו של דבר הפך הקב"ה את הדם לדם מילה, דכמו שהערלה היא מאוסה ועל ידי הסרתה נהפך האדם ליהודי כשר, כן הוא דרך עבודת ה'

לקיים רצון צדיק!

המעוניינים לתרום להדפסת גליונות הד"ת

לכבוד השמחה במעונם או להנציח קרובים

נא יפנו מבעוד מועד במלפון: 052-7140042

יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים שהרימו תרומתם קודש להרפסת הגליון

הר"ר צבי יוספוביץ הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

בן הרב שמעיה שליט"א, וחתן הרה"ח ר' שלום פרויליך הי"ו
 לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
 יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הר"ר מרדכי מנחם מענדל הלוי רובינשטיין הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' אברהם יעקב הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יואל שנק הי"ו
 לזכות בתו תחי' שנולדה במזל טוב
 יזכה לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הרה"ח ר' צבי אריה פרל הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתוויר"ש
 הבה"ח שמעון שיחי'
שנבחן בהצלחה על יותר משש מאות דפי גפ"ת בעל פה
 יה"ר שיזכה להמשיך ולהתעלות מעלה מעלה באהלה של תורה, מתוך רוב נחת ואושר כה"י

*****

אחד מאנ"ש הי"ו

לזכר עולם יהיה צדיק

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

זכותו הגדולה תגן עליו לראות רוב אושר ונחת הקדושה מכל יוצ"ח,
 ויושפע עליו ועל ב"ב רחמים וחסדים אשר בכל אשר יפנו יצליחו

*****

משפחת ברנדסדורפר הנכבדה הי"ו

לעילוי נשמת

אביהם היקר מנכבדי וחשובי קהל עדתנו הק'
 הרה"ח ר' אברהם מאיר ב"ר שלום ז"ל **ברנדסדורפר**
 נלב"ע ביום ש"ק פרשת בא, ו' שבט תשפ"ב
תנצב"ה

הרה"ח ר' **יעקב שמעון שר** הי"ו - קרית צאנז, נתניה
הרה"ח ר' **שלום אליעזר שר** הי"ו - קרית צאנז, נתניה
הרה"ח ר' **אריה אשר שטיסל** הי"ו - קרית צאנז, נתניה
לעילוי נשמת

אביהם וחותנו הרה"ח ר' מיכאל ב"ר יעקב שמעון ז"ל **שער**
מראשוני וחשובי תושבי קריה נאמנה קרית צאנז נתניה
נלב"ע ביום ח' שבט תשנ"ב
תנצב"ה

*****

משפחת שיף הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמת

הרה"ח ר' **חיים ישעיה אשר** ב"ר מרדכי אלימלך הלוי ז"ל **שיף**
מחשובי מתפללי ביהמ"ד 'דברי חיים' צאנז בפתח תקוה
נלב"ע ביום ש"ק ח' שבט תשנ"ג
תנצב"ה

*****

משפחת רייניץ הנכבדה הי"ו
לעילוי נשמת אביהם זקנים

הרבני החסיד המופלג חומר מגזע אראלים ותרשישים
מחשובי תלמידיו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע ומפארי עדתנו הק'
מוה"ר **יוסף שלמנה** ז"ל בן הגה"צ מוה"ר שמואל דוד זצ"ל הי"ד **רייניץ**
נלב"ע ביום ט' שבט תשע"ח
תנצב"ה

*****

הרה"ח ר' **נתן יונה וימר** הי"ו
קרית צאנז, נתניה
לעילוי נשמות

חמיו הרה"ח ר' **ישעיה זאב** ב"ר ישראל ז"ל **שטול**
נלב"ע ביום י"ב שבט תשס"ה
גיסו הרה"ח ר' **ישראל אריה** ב"ר ישעיה זאב ז"ל **שטול**
נלב"ע ביום כ"ב טבת תשפ"א
דודו הרה"ח ר' **אלכסנדר** ב"ר ישראל ז"ל **שטול**
נלב"ע ביום ד' שבט תשס"ה
תנצב"ה

המחותנים, הרה"ח ר' רפאל מיכאל אליהו הכהן מושקוביץ הי"ו

קרית בעש"ט, פתח תקוה

והרה"ח ר' פינחס מרדכי הכהן גליק הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתור"ש הבה"ח החבר צבי הכהן מושקוביץ שיחי
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום שני הבעל"ט, ח' שבט, באולמי 'היכל רוזנברג' קרית צאנז נתניה
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

המחותנים, הרה"ח ר' יעקב יוסף ויזל הי"ו

אלעד

והרה"ח ר' מנחם פיליפ הי"ו

קרית צאנז, נתניה

לזכות בנו המו"מ בתור"ש הבה"ח חיים אלישע ויזל שיחי
ובתו הכלה תחי' לרגל שמחת נישואיהם במזל טוב

החתונה אי"ה ביום שלישי הבעל"ט, ט' שבט, באולמי 'היכלי מלכות' בני ברק
יזכו להקים בית נאמן בישראל ויעלה זיווגם יפ"ה יפ"ה, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הר"ר חיים שמואל בלומנטל הי"ו

ירושלים

בן הרה"ח ר' מאיר צבי הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יהודה אריה ויינברגר הי"ו

לזכות בנו בכורו שיחי שנולד וייפדה במזל טוב

יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י

*****

הר"ר זאב מאיר שר הי"ו

קרית צאנז, נתניה

בן הרה"ח ר' אלתר יעקב שמעון הי"ו, וחתן הרה"ח ר' יוסף יהודה לייבוש כ"ץ הי"ו

לזכות בנו יקותיאל משה שיחי שנולד במזל טוב

יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעש"ט, ולרוב נחת ואושר כה"י